

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ СІ №1 під час приготування дезінфікуючих розчинів

1. Загальні положення

- 1.1. Дія інструкції поширюється на всі підрозділи навчального закладу.
- 1.2. Інструкція розроблена на основі НПАОП 0.00-6.03-93 “Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві”, НПАОП 0.00-4.15-98 “Положення про розробку інструкцій з охорони праці”, НПАОП 0.00-4.12-05 “Типове положення про навчання з питань охорони праці”.
- 1.3. Дезінфікуючі засоби — це речовини хімічного або біологічного походження чи суміш речовин, які застосовують для приготування дезінфікуючих розчинів для оброблення різних предметів з метою знищення або зменшення кількості хвороботворних організмів (збудників інфекційних хвороб) у середовищі життєдіяльності людини.
Дезінфікуючі засоби є небезпечними і отруйними речовинами, які при контакті зі шкірою, очима, дихальними органами та органами травлення можуть викликати опіки, отруєння, інші ушкодження і травми, тому при їх використанні слід дотримуватися вимог безпеки та не перевищувати гранично допустимих концентрацій.
- 1.4. У загальноосвітніх закладах як дезінфікуючі розчини рекомендується використовувати малотоксичні препарати, дозволені Міністерством охорони здоров'я України, які містяться у Державному реєстрі дезінфекційних засобів.
- 1.5. Персонал, який залучають до приготування дезінфікуючих розчинів, проходить за цією Інструкцією первинний та повторні інструктажі з питань охорони праці.
Результати інструктажів заносять до Журналу реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці, де ставлять свої підписи особа, яка провела інструктаж, та особа, яка пройшла інструктаж.
- 1.6. До приготування дезінфікуючих розчинів допускають осіб не молодше 18 років, які пройшли у встановленому порядку обов'язкові попередній та періодичні медичні огляди та не мають медичних протипоказань до виконання таких робіт. Не допускають до приготування дезінфікуючих розчинів вагітних жінок та жінок, що годують.
- 1.7. Працівники, які залучаються до приготування дезінфікуючих розчинів, зобов'язані:
  - виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку;
  - виконувати лише роботу, доручену керівником та передбачену їх посадовою інструкцією;
  - знати властивості дезінфікуючих засобів та їх дію на організм людини;
  - вміти користуватися засобами індивідуального та колективного захисту;

- пройти інструктаж за інструкцією з надання першої долікарської допомоги та мати навички надання такої допомоги потерпілому залежно від отриманої травми;
  - пройти інструктаж з пожежної безпеки, знати місце розташування первинних засобів пожежогасіння, вміти ними користуватися;
  - дотримуватися особистої гігієни, приймати їжу у спеціально передбачених місцях, утримувати в порядку робоче місце.
- 1.8. Під час приготування дезінфікуючих розчинів на працівників можуть впливати небезпечні і шкідливі виробничі чинники, зокрема:
- хімічні — токсична і подразнювальна дія дезінфікуючих розчинів на шкірні покриви, слизові оболонки очей і органи дихання;
  - фізичні — недостатня освітленість робочої зони; підвищена або знижена температура обладнання, матеріалів; гострі кромки, задирки, шорсткість на поверхні інструментів та обладнання; підвищена температура (оскільки активність усіх дезінфікуючих засобів при підвищенні температури зростає) тощо;
  - психофізіологічні — нервово-психічні перевантаження (перенапруга аналізаторів).
- 1.9. На роботах зі шкідливими та небезпечними умовами праці працівникам видають безплатно за встановленими нормами спеціальний одяг, спеціальне взуття та інші засоби індивідуального захисту а також мийні та знешкоджувальні засоби, передбачені колективним договором (як правило, засобами індивідуального захисту є рукавиці гумові, респіратор, халат, фартух гумовий, головний убір, захисні окуляри).
- 1.10. Готувати дезінфікуючі розчини необхідно у спеціально відведеному зачиненому приміщенні, в якому обов'язково мають бути у запасі 5%-вий розчин бікарбонату натрію (сода), 3-6%-вий розчин оцтової кислоти або 1-2%-вий розчин соляної кислоти, а також підведена тепла вода. У цьому приміщенні обов'язково має зберігатися медична аптечка.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

- 1.1. Перевірити справність спеціального одягу, інших засобів індивідуального захисту і лише потім надягти їх. Спецодяг необхідно застібнути на всі гудзики, заправити рукави.
- 1.2. Забезпечити нормативне освітлення робочої зони.
- 1.3. Перевірити, що на робочому місці знаходяться лише необхідні для виконання конкретної роботи реактиви, прилади і обладнання, та перевірити їх справність.
- 1.4. Прибрати сторонні предмети з робочого місця і шляхів переміщення, переконатися у відсутності на підлозі предметів, що викликають ковзання.
- 1.5. Перевірити наявність піску і засобів для нейтралізації кислот і лугів.
- 1.6. Увімкнути загальнообмінну припливно-витяжну (місцеву витяжну) вентиляцію.

- 1.7. Впевнитися, що взято необхідні для приготування дезінфікуючих розчинів засоби, перевірити дати їх виготовлення та терміни використання.
- 1.8. Про виявлені порушення, несправності обладнання та засобів захисту повідомити безпосереднього керівника та не приступати до роботи, поки їх не буде усунено.

3. Вимоги безпеки під час роботи

- 3.1. Для попередження нещасних випадків не можна залишати без нагляду дезінфікуючі засоби та передавати їх іншим особам, посудини з цими засобами слід зберігати у темній непошкодженій тарі у спеціальному приміщенні, спеціальних ящиках або шафах. У приміщенні для проведення робіт заборонено перебувати стороннім особам.
- 3.2. Під час виконання будь-яких робіт з приготування дезінфікуючих розчинів слід дотримуватися правил особистої гігієни. Забороняється курити, пити, зберігати та вживати їжу у робочому приміщенні.
- 3.3. При приготуванні дезінфікуючого розчину пероксиду водню, його слід додавати у воду, а не навпаки.
- 3.4. При зберіганні пероксиду водню слід дотримуватися таких заходів безпеки:
  - бутель (посудина) з перексидом водню має бути підписаний та поміщений у кожух з прокладкою;
  - переносити перексид водню слід обережно, у бутлях з кожухом або у закритій посудині, що не б'ється, уникаючи розбризкування;
  - миючий засіб, розфасований у негерметичну упаковку, слід зберігати у сухому місці.
- 3.5. При приготуванні дезінфікуючих розчинів із застосуванням легкозаймистих рідин (ЛЗР) і горючих рідин (ГР) слід дотримуватися таких вимог безпеки:
  - роботи з ЛЗР і ГР проводять лише у витяжних шафах, при вимкнених електроприладах;
  - зберігають ЛЗР і ГР у закритому товстостінному скляному посуді у металевих ящиках з кришками;
  - тару, в якій готувались розчини з ЛЗР і ГР, після проведення роботи одразу ретельно промивають водою [подвійне наповнення];
  - відпрацьовані ГР збирають у спеціальну тару.
- 3.6. При приготуванні дезінфікуючих розчинів із застосуванням кислот і лугів слід дотримуватися таких вимог безпеки:
  - бутлі з кислотами мають бути підписані, їх зберігають у захисній металевій тарі, викладеній негорючими матеріалами, яку піднімають і переносять удвох;
  - переливають кислоти і луги з бутлів у меншу за об'єм тару вдвох за допомогою сифона і лише під місцевою витяжною вентиляцією;
  - для приготування розчинів луги і кислоти переливають у воду тонким струменем, а не навпаки, при цьому безперервно помішуючи.

- 3.7. Великі шматки їдких лугів слід розколювати на дрібні шматочки у спеціально відведеному місці, заздалегідь накривши шматки, що розбиваються, щільною тканиною (бельтингом) або папером. Рекомендується замість монолітних шматків лугу застосовувати лускати. Розчиняти тверді луги слід шляхом повільного додавання їх невеликими шматками у воду при безперервному помішуванні. Шматочки лугів слід брати лише щипцями.
- 3.8. Пробки у бутлях з кислотою, лугом та іншими їдкими речовинами треба відкривати повільно, поступово звільняючи пробку для випуску газу, який там утворився.
- 3.9. Зливати (переливати) кислоти та луги слід за допомогою пристосувань, що запобігають розбризкуванню (наприклад, лійок із загнутими всередину краями).
- 3.10. При виявленні під час роботи несправностей на робочому місці, в обладнанні та засобах захисту слід негайно зупинити роботу, вимкнути обладнання та прилади, повідомити про це безпосереднього керівника та не продовжувати роботу без його вказівки.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

- 4.1. Прибрати робоче місце, де готувалися дезінфікуючі розчини. Для цього скласти всі речовини, ЛЗР, ГР, що використовувались, у відведене для їх зберігання місце.
- 4.2. Посудини, в яких були кислоти і луги, ретельно промити водою (бажано з милом та содою). Ці посудини заборонено використовувати для зберігання харчових продуктів, питної води тощо.
- 4.3. Вимкнути припливно-витяжну (місцеву витяжну) вентиляцію.
- 4.4. Вимити руки з милом теплою водою, за потреби — вмити водою обличчя та промити водою відкриті ділянки тіла, на які, можливо, потрапили бризки розчинів, прополоскати рот водою, за можливості — обробити руки засобом для пом'якшення шкіри, після закінчення робочого дня (робочої зміни) прийняти душ.
- 4.5. Зняти спецодяг та інші засоби індивідуального захисту, які були у використанні, та прибрати їх у спеціально відведене місце. Засоби індивідуального захисту знімають таким чином: спочатку рукавиці, не знімаючи з рук, миють у 5%-вому розчині соди, промивають їх водою, після чого знімають інші засоби індивідуального захисту, а вже потім знімають рукавиці. Не дозволяється зберігати чистий (домашній) одяг разом зі спецодягом в одній шафі.
- 4.6. Повідомити безпосереднього керівника робіт про всі недоліки, виявлені під час роботи.

5. Вимоги безпеки у аварійних ситуаціях

- 1.1. У разі виникнення надзвичайної ситуації (нещасного випадку, аварії, пожежі) необхідно негайно припинити роботу.
- 1.2. Про кожний нещасний випадок потерпілий або працівник, який його виявив, чи інша особа — свідок нещасного випадку повинні негайно повідомити безпосереднього керівника та у подальшому керуватися його вказівками.
- 1.3. При нещасному випадку необхідно зберегти обстановку та обладнання у такому стані, в якому вони були на момент події (якщо це не загрожує життю чи здоров'ю оточуючих і не призведе до більш тяжких наслідків), а також вжити заходів до недопущення таких випадків (огородити небезпечну зону, не допускати до неї сторонніх осіб).
- 1.4. При нещасному випадку, пожежі та інших надзвичайних ситуаціях слід діяти за інструкцією з охорони праці за основною професією та за інструкцією з надання першої долікарської допомоги (потерпілому надати першу долікарську допомогу, викликати лікаря або швидку медичну допомогу за телефоном 103, повідомити про те, що сталося, безпосереднього керівника).
- 1.5. У разі потрапляння кислоти на шкіру або в очі слід негайно змити її під сильним струменем води протягом 10-15 хвилин, а потім промити розчином питної соди (1 чайна ложка на склянку води).
- 1.6. При потраплянні на шкіру лугу необхідно негайно змити його під сильним струменем води протягом 10-15 хвилин, а потім обробити місце опіку 3-6%-вим розчином оцтової або борної кислоти (1 чайна ложка на склянку води), а при ураженні очей лугом — обробити очі 2%-вим розчином борної кислоти.
- 1.7. При опіках порожнини рота лугом необхідно негайно прополоскати рот 3%-вим розчином оцтової або борної кислоти, а при опіках кислотою — 5%-вим розчином питної соди.
- 1.8. При потраплянні кислоти у дихальні шляхи необхідно дихати розпиленням за допомогою пульверизатора 10%-вим розчином питної соди, а при потраплянні у дихальні шляхи лугу — розпиленням 3%-вим розчином оцтової кислоти.
- 1.9. При появі ознак отруєння (головний біль, слинотеча, слезотеча, звуження зіниць, мимовільне скорочення м'язів) від підвищених концентрацій кислоти або лугу у повітрі робочої зони слід вийти на свіже повітря, за можливості — випити молока, а також повідомити про своє самопочуття безпосереднього керівника робіт.
- 1.10. Причинами аварійної ситуації можуть бути:
  - розгерметизація тари з викидом продукту, його пари у зовнішнє середовище;
  - загоряння обладнання, речовин, засобів захисту тощо;
  - відключення електропостачання, яке живить засоби колективного захисту, замикання електрообладнання.

- 1.11. У разі проливання ЛЗР і ГР необхідно вимкнути електроживлення, розливу речовину засипати піском, який потім зібрати дерев'яною лопатою або совком і винести у безпечне місце. При проливанні кислоти або лугу на підлогу після засипання піском їх треба нейтралізувати (кислоту — негашеним вапном або кальцинованою содою, луги — розчином оцтової кислоти). Підлогу слід вимити водою і насухо витерти.
- 1.12. У разі займання ЛЗР та ГР необхідно негайно приступити до гасіння вогню, застосовуючи наявні засоби пожежогасіння (пісок, вогнегасник тощо); негайно вимкнути вентиляцію, пальники і нагрівальні прилади; винести з приміщення посудини з вогнебезпечними речовинами.
- 1.13. При виникненні іскріння (спалахування) струмоведучих частин електрообладнання необхідно негайно повідомити про це безпосереднього керівника, електрика.
- 1.14. При загорянні (пожежі) слід від'єднати електрообладнання від мережі електроживлення; закрити вентилі на лініях подачі води, газу тощо; повідомити про пожежу за телефоном 101 пожежну охорону, назвавши адресу і своє прізвище, а також прізвище безпосереднього керівника; негайно розпочати гасіння осередку пожежі наявними засобами пожежогасіння до прибуття пожежної охорони.

ОЗНАЙОМЛЕНО:

№	Дата	ПІБ працівника	Підпис
1			
2			
3			
4			
5			

ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ СІ № 1а
ПРИ РОБОТІ З ЗАСОБАМИ ДЕЗІНФЕКЦІЇ, ДЕЗІНСЕКЦІЇ,
ДЕРАТИЗАЦІЇ, МИЮЧИМИ ЗАСОБАМИ ТА ПРИ
ПРИГОТУВАННІ ДЕЗІНФІКУЮЧИХ РОЗЧИНІВ

1. Загальні положення

1.1. Вимоги, викладені в даній інструкції, мають виконувати працівники, які працюють з засобами дезінфекції, дезінсекції, дератизації, миючими засобами та готують дезінфікуючі розчини.

1.2. До роботи з засобами дезінфекції, дезінсекції, дератизації та приготування дезінфікуючих розчинів допускаються особи, які досягли 18 років, пройшли медичний огляд, вступний інструктаж, своєчасний інструктаж на робочому місці (не рідше 1 разу в 3 місяці), в т.ч. за цією інструкцією.

1.3. До роботи з миючими засобами, які відносяться до побутових, як виняток можуть бути допущені особи, які ще не досягли 18 років, пройшли медичний огляд, вступний інструктаж, своєчасний інструктаж на робочому місці (не рідше 1 разу в 6 місяці), в т.ч. за цією інструкцією.

1.4. Всі засоби дезінфекції, дезінсекції, дератизації та миючі засоби повинні бути забезпечені дозвільними документами, виданими органами виконавчої влади у сфері охорони здоров'я.

1.3. Працівник, який працює з засобами дезінфекції, дезінсекції, дератизації, миючими засобами та готують дезінфікуючі розчини повинен знати, що найбільш небезпечними виробничими чинниками, які можуть діяти на нього в процесі виконання роботи, є:

- потрапляння їдких хімічних речовин на тіло;
- вдихання токсичних парів хімічних речовин;
- слизька підлога.

1.4. Можливі наслідки:

- хімічні опіки шкіри, очей дихальних шляхів;
- термічні опіки в результаті лужної реакції;
- падіння на мокрій підлозі.

1.5. Працівник зобов'язаний:

- виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку;
- бути уважним до сигналів рухомого транспорту;
- ходити по тротуарах , доріжках , переходах, спеціально призначених для цього, при їх наявності, тримаючись правого боку або по лівому краю дороги, при їх відсутності;
- не доторкатися до електрообладнання, клем і електропроводів, арматури загального освітлення, не відкривати дверцята електрошаф;
- не включати і не зупиняти (крім аварійних випадків) машини, верстати і механізми, робота на яких не передбачена адміністрацією;
- не проходити і не стояти під піднятим вантажем;

- виконувати тільки ті виробничі завдання і роботи які були доручені вищестоящим керівництвом (майстром, начальником цеху, начальником зміни);
- в ході виконання виробничих завдань і доручених робіт самостійно не приймати рішення щодо їх зміни;
- дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території підприємства;
- знати і виконувати вимоги нормативно-правових актів з охорони праці, правила поведження з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, користуватися засобами колективного та індивідуального захисту;
- не допускати сторонніх осіб на своє робоче місце;
- не захаращувати робоче місце;
- не виконувати вказівки, які суперечать правилам охорони праці;
- вміти надавати першу медичну допомогу потерпілим від нещасних випадків;
- вміти користуватися первинними засобами пожежогасіння;
- пам'ятати про особисту відповідальність за виконання правил охорони праці та безпеку товаришів;
- працювати в спецодязі виданому йому відповідно до встановлених норм.

1.6. Про кожен нещасний випадок працівник повинен негайно повідомити керівника, а потерпілому надати долікарську допомогу, викликати медсестру, допомогти доставити потерпілого в медпункт або до лікарні.

1.7. Якщо нещасний випадок стався з самим працівником, він повинен, по можливості, звернутися в медпункт, повідомити про те, що сталося керівникові або попросити зробити це кого-небудь з оточення.

1.8. До обладнання необхідно ставитись бережно.

1.9. За порушення вимог цієї інструкції працівник несе відповідальність згідно з Правилами внутрішнього розпорядку і чинним законодавством.

2. Вимоги безпеки праці перед початком роботи

2.1. Одягти спецодяг.

2.2. Перевірити наявність достатнього освітлення і справність вентиляції.

2.3. Перевірити справність засобів індивідуального захисту.

2.4. Переконатися в наявності засобів пожежогасіння.

2.5. Отримати завдання від керівника робіт.

3. Вимоги безпеки під час роботи

3.1. Необхідно уникати прямого контакту з засобами дезінфекції, дезінсекції, дератизації та миючими засобами при роботі з ними.

3.1. Засоби дезінфекції, дезінсекції, дератизації зберігаються та дозуються в окремому приміщенні обладнаному вентиляцією. Засоби дезінфекції зберігаються та дозуються окремо від засобів дезінсекції та дератизації.

3.2. Дезінфікуючі розчини готуються працівниками цехів безпосередньо на місці застосування із задалегідь дозованих засобів, що не потребує окремого інструктажу.

3.3. Готові дезінфікуючі розчини зберігаються в щільно закритих непрозорих діжках за місцем застосування.

3.4. При дозуванні засобів дезінфекції, дезінсекції та дератизації працівник має використовувати ватно-марлеву пов'язку або респіратор.

3.5. В приміщеннях де зберігаються, дозуються і використовуються засоби дезінфекції, дезінсекції та дератизації забороняється їсти та палити.

3.6. Під час роботи з засобами дезінфекції, дезінсекції, дератизації та миючими засобами необхідно дотримуватись вимог безпеки, зазначених у інструкціях виробника.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Прибрати робоче місце. Звільнити його від відходів виробництва, винести сміття, звільнити проходи.

4.2. Почистити, помити інвентар, інструмент, скласти його у відведене для нього місце.

4.3. Зняти спецодяг, покласти його у відведене для цього місце або здати в прачку. При можливості прийняти душ.

4.4. Доповісти керівнику робіт про всі недоліки, які мали місце під час роботи.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. При виявленні небезпечної ситуації (пожежа, землетрус, радіаційна безпека, неполадки в електрогосподарстві тощо), загрози для життя працівник повідомляє керівника.

5.2. При виявленні будь-якої небезпечної ситуації пов'язаної з електрострумом працівнику забороняється усувати самостійно та силами осіб, що не мають при собі відповідних дозволів несправності в електромережі та на електрообладнанні. Необхідно (відсікти) виключити загальну подачу електроструму.

5.3. При виявленні пожежі працівник зобов'язаний негайно викликати пожежну охорону за тел. 101 та, по можливості, приступити до гасіння подручними засобами (вогнегасником, кошмою). Вжити заходів згідно з планом евакуації на випадок пожежі.

5.4. При спробах сторонніх осіб застосувати протиправні дії по відношенню безпеки життя чи здоров'я працівників, працівник самостійно або за допомогою інших людей приймає міри.

5.5. У випадку травмування когось із оточуючих працівник допомагає організувати надання першої (долікарської) медичної допомоги чи самостійно її надає відповідно до інструкції № _____ «По першій долікарській допомозі при нещасних випадках», допомагає дістатися до медпункту чи викликає швидку медичну допомогу при необхідності.

ОЗНАЙОМЛЕНО:

№	Дата	ПІБ працівника	Підпис
1			
2			
3			
4			
5			